

LÝSINGAR TIL BØRN

ÓSØMILIGT MÓTI BØRNUM

Børn hava onga verju og halda tí, at talan er um upplýsing. Tí er tað ósømiligur atburður av Kringvaprinum at senda lýsingar inni í eini barnasending

Eiríkur Lindenskov

– Hetta er ósømiligur framferðarháttur móti børnum, heldur Erika Hayfield, sum hevur skrivað Phd-ritgerð um børn og nýtslu.

Sipað verður til spurnarkappingina fyri børn, »Orrustan«, ið Kringvarpið sendi í sjónvarpinum sunnukvøldið, har eitt brot við lýsingum kom mitt inni í sendingin.

Erika Hayfield vísir á, at brotið við lýsingunum kom rættiliga óvart. Og at tað er púra greitt, at talan er um lýsingar, sigur hon við Rás2.

– Tað eru nøkur merki, nøkur »brand«, sum verða týðuliga víst fram óneyðuga sjónliga, umframt at brandið og vøran verður nevnd, so tað er sjónliggjørt og við ljóði, sigur hon.

Erika Hayfield vísir á, at børn eru ein meira útsettur bólkur. Tey hava ikki somu fatanina ella royndarnar

við marknaðarføring, og tey hava ikki ta fatanina, at hetta hevur eitt seljandi endamáll.

– Tey heilt ungu børnini duga als ikki at síggja mun á eini lýsing og eini sending, sigur hon.

– Ikki fyrr enn seinni, tá tey verða eldri, verða tey varug við, at lýsingar er nakað, sum verður brúkt til at selja teimum nakað. Børnini síggja og fata hetta sum nakað kunnandi.

Hon vísir á, at tað er ikki fyrr enn seinni, at tey verða kritisk móttvegis lýsingum, og hava tað, sum verður kallað »kognitivt defence«, t. v. s. eitt slag av innari verju í móti sölubodskapum.

Eisini vísir hon á, at tað at lýsingin kemur miðskeiðis í sendingini – uttan at nakar roknar við tí – hevur eisini ávirkan.

– Ja, tú skalt taka serlig fyrivarni – eisini tá tað snýr seg um vaksin fólk. Tú skalt

ikki bara koyra hvat sum helst inn í eina slíka sending, sigur Erika Hayfield, sum heldur hetta vera skeivan framferðarhátt, sum Kringvarpið nýtir.

– Hetta er ikki rætt. Og als ikki, at lýsingin kemur mitt í sendingini, tá tú ikki væntar at síggja tað. Børnini hava ikki teirra verjugarðar uppi, tí eru tey meira móttakilig, sigur hon.

– Og so kann eg leggja afturat, at kring allan heim sýna myndugleikar eisini serligan ans fyri marknaðarføring av ósunnum vørum móttvegis børnum, og tað vóru onkrir av hasum vinn-

ingunum, sigur Erika Hayfield.

Erika Hayfield sigur, at orsøkin til, at tikin verða serlig atlit til børn er, at tey kunnu verða manipulerað.

– Tí um tey ikki vita, at onkur roynir at selja teimum nakað, so halda tey, at tað er ein kunnandi boðskapur. Ella kanska tey eru serliga móttakilig fyri júst hesum vørunum, sum her verður lýst fyri.

Hon vísir eisini á, at aðra staðni gera tey nógv burtúr, at fyrirkur og miðlar hava eina etiska tilgongd – eina miðvísu tilgongd, har tú tekur atlit til, at børn eru

serliga útsett.

– Og ja, vit liva í einum brúkarasamfelag. Og sjálvandi skulu børn læra brúkaraførleikar eins og aðrar førleikar, so tey kunnu bliva tilvitað og vælvirkandi brúkarar. Tað er neyðugt fyri at kunna virka í einum brúkarasamfelag.

– Men tey sum arbeiða við miðlum og marknaðarføring hava eina serliga ábyrgd, tí at talan er um børn. Tað sum so verður gjørt í øðrum londum er til dømis tað, at tú kanska hevur ein stuttan paususkerm millum eina sending og eina lýsing, har tú boðar frá, at har

koma lýsingar – og í summum øðrum londum hava tey beinleiðis bannað lýsingum, sum eru vendar móti børnum í ávísar tíðir á degnum, sigur Erika Hayfield.

Hon heldur, at børnini kundu verið vard við beinleiðis forboð ella við eini ávaring um, at nú koma lýsingar, so tey eru fyrireikað.

– Man Kringvarpið átti at havt strangari krøv til sín sjálvan sum miðil í mun til, hvussu tey vilja eksponera merkivørur í sendingini, tá tað snýr seg um børn, sum í hesi sending, heldur Erika Hayfield.

Erika Hayfield hevur skrivað Phd-ritgerð um børn og nýtslu

Hatta er ikki ein lýsing

Hatta vóru ikki lýsingar. Hatta var bara at greiða frá, hvørjir vinningarnir vóru, sigur Dia Midjord, sum ikki dugir at síggja trupulleikan við lýsingum inni í barnasendingini »Orrustan«

Eiríkur Lindenskov

– Eg eri ikki samdur við tykkum í, at her er talan um lýsingar.

Tað sigur Dia Midjord, kringvarpsstjóri, tá vit spyrja hann, um hann sum stjóri heldur tað vera í lagi at hava lýsingar til børn inni í eini barnasending.

– Hetta virkar for persónligt hjá tykkum, eg tími ikki at hava eina meining um hetta, sigur hann.

Dia Midjord sigur eisini, at hann er ikki so nógv inni í, hvussu hendan sendingin er gjørd.

– Men eg haldi ikki, at fólkinu hava hugsað hatta

sum eina lýsing. Hatta er bara ein kunning um nakrar vinningar, og tað er í lagi at hava tað inni í eini sending. Og tað hava vit so tvær ferðir í 20 sekund, sigur hann.

Men tá vit spyrja kringvarpsstjóran, um hann heldur tað vera etiskt í lagi at promovera handlar og virki soleiðis, sum gjørt verður í sendingini, so heldur hann fast við, at hann ikki er samdur, tí talan er ikki um lýsingar.

Ert tú samdur í, at nakrar handilsvørur og búmerki hjá handlum verða víst inni í barnasendingini?

– Jú, tað verða tað.

Og er tað í lagi, at Kringvarpið vísir handilsvørur og handilsbúmerki inni í eini barnasending?

– Eg haldi, at tú spyrt ikki tann rætta persónin. Eg havi ikki gjørt hasa sendingina. Tú mást spyrja tey, sum hava gjørt hana, eg dugi ikki at síggja, at har er talan um lýsingar.

Men hevur kringvarpsstjórin onga meining um, hvørt tað er í lagi at vísa handilsvørur og handilsbúmerki inni í eini barnasending?

– Vit hava spurt okkum fyri, um hetta var í lagi, sum vit gjørdur. Vit halda ikki, at talan er um lýsingar, men verður tað kortini mett at vera lýsingar, so fjerna vit tað umgangandi, sigur Dia Midjord.

Vit spurdu eisini Dia Midjord, um Kringvarpið hevur nakrar etiskar leiðreglur í sambandi við at senda lýsingar fyri børn og lýsingar í barnasendingum. Tað sigur hann, at stovnurin hevur, uttan at hann tó kundi siga, hvat stóð í teimum leiðreglunum.

Men er tað rætt, at børn skulu tvingast at síggja handilsvørur og handilsbúmerki inni í eini barnasending?

– Nei, tað er tað nokk ikki, sigur Dia Midjord.

Handilsvørur til børnini

- Keypið iPaddin frá Nema.
- Keypið pizza frá Pizza 67
- Keypið sodavatn frá Føroya Bjør
- Keypið telefonina frá Vodafone
- Keypið ítróttarklæðir frá Sportigan
- Keypið ferðina frá Smyril Line

Soleiðis ljóðaðu boðini í eini lýsing, (sum kringvarpsstjórin tó sigur, ikki er ein lýsing) ið varð send í Kringvarpi Føroya í spurnarkappingi fyri børn í sjónvarpinum sunnukvøldið.

Tað var barnaspurnarkappingin, »Orrusta«, sum var á skránni. Tá Kringvarpið ger sendingar, verður stórut dentur lagdur á at selja lýsingar rundan um sendingarnar, og tað var heldur einki undantak sunnukvøldið. Munurin var bara, at hesaferð hevði Kringvarpið sölubodskap beinleiðis til Føroya børn – og hann var tvær ferðir mitt inni í sendignin. Tað er fallið fleiri fyri bróstið.

Tá spurnarkappingin hevði verið í luftini í 4 minuttir og aftur í 15 minuttir, varð hon avbrotin. Verturin, Elin á Rógvi, boðaði frá, at »nú skuldu vit síggja vinningarnar« – og so komu lýsingarnar frá handlum við iPaddum, telefonum og ósunnum vørum sum sodavatni og pizza.